Att tänka på vid val av antidecubitusmadrass

Vid val av madrass tänk på:

- **Sårproblematiken/sårkategori**
  Ta höjd! Bättre att förebygga vid risk för trycksår än att det uppstår ett.
- **Förebyggande eller behandlande madrass?**
  Det beror på om patienten har trycksår eller inte. Det är alltid distriktssköterska som förskriver vid trycksår.
- **Rörlighet / förflyttningsförmåga**
  Kan patienten vända sig? Sitta på sängkanten? Förflytta sig själv i/ur säng? Det kan innebära en risk att sitta på sängkanten på en rörlig (luftväxlande) madrass.
- **Privat säng eller vårdssäng?**
  Sängtypen påverkar valet av antidecubitusmadrass. Till exempel är en avancerad luftväxlande antidecubitusmadrass inte lämplig på en privat resårbottenmadrass, men kan gå bra på en säng med ribbotten.
- **Ska grindar användas?**
  Då får madrasshöjden vara max 18 cm. Annars behövs grindförhöjare. Med dessa är det svårt att sitta på sängkanten trots att grinden är nerfälld. Det fungerar bra när överflyttningar görs med lyft.

Exempel:

Patient utan trycksår men som utsätts för skjuv vid höjning av huvudände ->
Enkla förebyggande madrasser/ underlägg: Fibermadrass. Placeras på basmadrass.

Rörlig patient med risk för trycksår ->
Enkla förebyggande antidecubitusmadrasser: Skummadrass. Placeras på basmadrass.

Patient som har svårt med lägesändringar och löper stor risk för trycksår ->
Förebyggande antidecubitusmadrasser: Statisk bäddmadrass med luft. Den har manuell pump som kräver personlig inställning. Lufttrycket kan behöva höjas vid sittläge. Placeras på basmadrass. Kan försvåra egna förflyttningar p.g.a. att den kan vara ostadig att sitta på.

Rörlig patient med trycksår grad 2-3 ->
Behandlande antidecubitusmadrasser: Hybridmadrass. Läggs direkt på sängbotten. Kräver att patienten gör regelbundna lägesändringar för att luften ska flöda i madrassen. Stadig att sitta på sängkanten på.

Orörlig patient med trycksår grad 2-3 ->
Behandlande antidecubitusmadrasser: Luftväxlande bäddmadrass med automatisk pump där madrassens tryck justerar sig efter patientens kropp och läge. Placeras på basmadrass.

Orörlig patient, trycksårsgrad upp till grad 4 ->
Avancerad behandlande antidecubitusmadrasser.
Luftväxlande ersättningsmadrass som läggs direkt på sängbotten. Det finns två olika typer av pumpar. Manuell pump, kräver personlig inställning och lufttrycket kan behöva höjas vid sittläge. Automatisk pump, justerar automatisk madrassens tryck efter patientens kropp och läge. Madrassen är ostadig att sitta på sängkanten på, om inte omvårdnadsläge aktiveras.
Ett annat alternativ är ROHO-madrass som är en statisk luftmadrass som läggs på en basmadrass. Förskrivaren ansvarar att fylla ROHO-madrassen med luft med en handpump och ställa in lufttrycket till patienten. ROHO kan fungera i privat säng. Den behöver daglig tillsyn, larmar inte om luften går ur.